

De l'Acció a la Creació en la Innovació i la Recerca

Codi: 45017

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Mar Moron Velasco

Correu electrònic: mar.moron@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

María Lourdes Martínez Mínguez

Prerequisits

Els que estan establerts per a accedir al Màster de Recerca en Educació.

Objectius

OBJECTIUS DE L'ESPECIALITAT (E6)

1) Analitzar de manera crítica, integral i innovadora el procés de "construcció" de les identitats i la diversitat, contemplant la investigació i innovació en els llenguatges, els discursos i les representacions de l'art, el cos i el moviment.

2) Estudiar la motricitat, l'art, les relacions, l'espai i el joc, entre d'altres, des de l'àmbit de la investigació i la innovació educativa.

OBJECTIUS DEL MÒDUL: DE L'ACCIÓ A LA CREACIÓ EN LA INNOVACIÓ I LA RECERCA

La configuración de la propuesta se plantea mediante la interacción entre la psicomotricidad y las artes visuales. Se pretende exponer, analizar, contrastar y reflexionar sobre distintos enfoques conceptuales de investigación en los que partiendo de la acción, el juego, la experimentación y el movimiento, se llegue al pensamiento, la representación y la creación.

Los bloques de contenido de este módulo se conforman a partir de los siguientes planteamientos:

- El cuerpo, el juego y la psicomotricidad proporcionan y construyen procesos de creación integrales y globales a través de diversas formas de expresión y comunicación de los múltiples lenguajes artísticos.
- Los procesos de creación integrales y globales se enriquecen cuando se realizan mediante estudios y proyectos innovadores e inclusivos de intervenciones educativas desde la interdisciplinariedad y la multidisciplinariedad.

En este módulo se abarcarán las siguientes temáticas:

- Cuerpo, juego y psicomotricidad
- Lenguajes artísticos
- Proceso de creación
- Proyectos interdisciplinarios, innovadores e inclusivos

OBJECTIUS

- . Analizar datos de acuerdo a su naturaleza y elaborar resultados de acuerdo con los propósitos de la investigación.
- . Aplicar en el ámbito de la investigación educativa las perspectivas y estrategias creativas para innovar en la educación física, artística y psicomotriz.
- . Planificar investigaciones de acuerdo a problemas relacionados con la práctica, teniendo en cuenta los avances teóricos en el campo de conocimiento.
- . Reconocer y relacionar los aspectos teóricos, empíricos y sociales del dominio específico de investigación.
- . Tener conocimientos que aporten una base u oportunidad para ser originales a la hora de desarrollar y/o aplicar ideas, a menudo en un contexto de investigación.
- . Trabajar en equipo y equipos del mismo ámbito o interdisciplinares.

Resultats d'aprenentatge

- CA49 (Competència) Formular un problema d'investigació en educació artística i definir-ne les preguntes i els objectius.
- CA50 (Competència) Plantejar propostes de millora i/o projectes d'innovació en educació artística basats en les evidències obtingudes a través de la investigació.
- CA51 (Competència) Actuar en l'àmbit de l'educació artística valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- CA52 (Competència) Actuar en l'àmbit de l'educació artística avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- KA52 (Coneixement) Identificar diferents línies d'investigació en els diversos camps de recerca en didàctica de l'expressió plàstica i corporal.
- KA53 (Coneixement) Identificar problemes i donar respuestes a les necessitats educatives vinculades a la didàctica de l'expressió plàstica i corporal mitjançant plantejaments innovadors.
- SA38 (Habilitat) Desenvolupar el disseny i seleccionar la metodologia més coherent amb els objectius de la investigació en la didàctica de l'expressió plàstica i corporal.
- SA39 (Habilitat) Dissenyar i desenvolupar el treball de camp en didàctica de l'expressió plàstica i corporal amb les diferents tècniques i instruments de recollida d'informació.

Continguts

Durant aquesta assignatura que es planteja a través de la interacció entre la psicomotricitat i les arts visuals, es pretén exposar, analitzar, contrastar i reflexionar sobre diferents enfocaments conceptuais d'innovació i investigació, en què, partint de l'acció, el joc, la experimentació, la percepció i el moviment, s'arribi al pensament, la representació i la creació. S'analitzaran metodologies educatives innovadores i de recerca en educació a través de les temàtiques següents:

Cos, joc i psicomotricitat

La importància del cos

El joc com a font de plaer i aprenentatge

L'educació psicomotriu

Llenguatges artístics

Els llenguatges artístics: musical, corporal, visual i plàstic

Competències que desenvolupen

Importància en la formació de la persona

Procés de creació

Estructura i metodologia

El paper de l'adult o educador

Projectes interdisciplinaris, innovadors i inclusius

Disseny i característiques

Anàlisi de projectes a l'entorn formal i no formal

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part del professor
- Lectura d'articles i fons documentals
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fonts documentals (material audiovisual)
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis / pràctiques artístiques
- Presentació / exposició oral de treballs.
- Tutorias.
- Sortides.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencials: magistrals i seminaris amb tot el grup	0	0	CA49, CA50, CA51, CA52, KA52, KA53, SA38
Treball autònom de l'estudiant	0	0	CA50, CA51, CA52, KA52, KA53, SA38, SA39
Tipus: Supervisades			
Tutoria i acompanyament	0	0	CA49, CA50, CA51, CA52, KA52, KA53, SA38, SA39

Avaluació

L'avaluació del mòdul es realitzarà mitjançant les activitats que s'assenyalen. Es realitzaran activitats d'avaluació en les sessions 2^a, 8^a i 9^a.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats, les realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a la memòria/treball final del mòdul.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

El procediment de recuperació-revisió de les proves es realitzarà de forma individual durant la tercera setmana de gener.

*Els plagis o còpies suposaran el no apte i es comunicaran a la coordinació de la titulació.

**Les estudiants que hagin optat per l'avaluació única, hauran d'assistir a classe els dies previstos per a l'avaluació: presentar i lliurar tots els treballs.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats individuals i de grup de suport al marc teòric, a la innovació i a la recerca	30	36	1,44	CA49, CA50, CA51, CA52, KA52, KA53, SA38, SA39
Assistència i participació a les classes	20	20	0,8	CA49, CA50, CA51, CA52, KA52, KA53, SA38, SA39
Memòria / treball individual del mòdul / presentació	50	94	3,76	CA49, CA50, CA51, CA52, KA52, KA53, SA38, SA39

Bibliografia

Abad, J. (2008). El placer y el displacer en el juego espontáneo infantil. *Arteterapia. Papeles de arteterapia y educación artística para la inclusión social*, 3: 167-188.

- Acaso, M. (2009). *La educación artística no son manualidades. Nuevas prácticas en la enseñanza de las artes y la cultura visual*. Madrid: Catarata.
- Aguirre, I. (2005). *Teorías y prácticas en educación artística*. Navarra. Universidad Pública de Navarra.
- Alvarado, M. (2016). *Jugar En Psicomotricidad. Estudios, análisis, reflexión y práctica*. Buenos Aires: Revista de Psicomotricidad.
- Álvarez, Morón, Gastín (2019). Educar a través de las artes. Proyectos interdisciplinares e inclusivos en una escuela multicultural. Aula de innovación educativa. N. 287, p. 31.35. Barcelona: Graó
- Anguera, M. T. (1988). *Observació a l'escola*. Barcelona: Graó.
- Arnáiz , P.; Rabadán, M.; Vives, I. (2008): *La psicomotricidad en la escuela. Una práctica preventiva y educativa*. Barcelona: Teide.
- Bamford, A. (2009). *El factor ¡wuau!. El papel de las artes en la educación*. Barcelona: Octaedro.
- Bancroft, S., Fawcett, M. y Hay, P. (2007). *5x5x5 researching children researching the world*. England: Bath Spa University and Arts Council.
- Barone, T. i Eisner, E. (2006) «Arts-Based Educational Research». En Green, J., Grego, C. y Belmore P. (eds.) *Handbook of Complementary Methods in Educational Research*. (pp. 95- 109). Mahwah, New Jersey: AERA.
- Bonàs, M.; Vives, I. (2003). *El cuerpo tiene sus razones. Propuestas de la escuela para atender a estas razones*. Aula, 122: 85-96.
- Buxarrais, Mª R., i Burguet, M. (2017). *Aprender a ser. Por una pedagogía de la interioridad*. Barcelona: Graó.
- Calmels, D. (2013). *Fugas. El fin del cuerpo en los comienzos del milenio*. Buenos Aires, Biblos, 18-21.
- Camps, C., Mila, J., García, L., Peceli,M., i Tomás, I. (2011). *El psicomotricista en su cuerpo. De lo sensoriomotor a la transformaciónpsíquica*.Buenos Aires: Miño Dávila.
- Cañabate, D. i Soler, A. (Coord.) (2017). *Movimiento y lenguajes. De la experiencia sensorperceptiva a la conciencia y el pensamiento*. Barcelona: Graó.
- Edo, M., Blanch, S. i Antón, M. (2016). *El joc en la primera infància*. Barcelona: Octaedro.
- Eisner, E. W. (2004). *El arte y la creación de la mente*. Barcelona: Paidós
- (2005). *Educar la visión artística*. Barcelona: Paidós. 1ª edición, 1972
- Efland, A. (2004). *Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum*. Barcelona: Octoedro.
- Garaigordobil, M. (2010). *Juego y Desarrollo Infantil:Revisión Teòrica y Propuestas de Intervención*. Resum conferència a les V Jornades de Reflexió: Psicomotricitat i escola. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Garaigordobil, M. y Berueco, L. (2011). Effects of a Play Program on Creative Thinking of Preschool Children. *The Spanish journal of psychology*, 14, pp 608-618. doi:10.5209/rev_SJOP.2011.v14.n2.9.
- García, L. (2000). *La observación psicomotriz: transformar la experiencia compartida en comprensión. Propuestas para un análisis interactivo*. Entre Líneas, 7, 10-14.
- Grasso, A. (2013). *Arte y corporeidad*. Buenos Aires: Magisterio del Rio de La Plata.
- Imbernón, F. (coord.) (2002). *La investigación educativa como herramienta de formación del profesorado. Reflexión y experiencias de investigación educativa*. Barcelona:Graó.

Lapierre, A., Llorca, M. i Sánchez, J. (2015). *Psicomotricidad relacional. Reflexiones desde la práctica*, Málaga: Aljibe.

Latorre, A. (2003). *La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa*. Barcelona: Graó.

Lorente, E., Matos, D. (2018). *Educación Física y Pedagogía Crítica. Propuestas para la transformación personal y social*. Lleida: Publicaciones Universitat dde Lleida

Mannay, D. (2017). *Métodos visuales, narrativos y creativos. En investigación cualitativa*. Madrid: Narcea.

Martínez-Mínguez, L. (coord.) (2008). *Educación física, transversalidad y valores*. Madrid: Wolters Kluwer

Martínez, L., Rota, J., Anton, M. (2017). *Psicomotricitat, escola i currículum*. Barcelona: Octaedro.

Marín, R. (2005). *Investigación en Educación Artística*. Universidad de Granada. Universidad de Sevilla.

Morón, Mar (2011). La creación artística en la educación de las personas con discapacidad intelectual. La autodeterminación. Directores: Isabel Gómez Alemany i Marián López- Fernández Cao. Facultat de Formació del Professorat. UB (tesis doctoral).

<https://www.educacion.es/teseo/mostrarRef.do?ref=927870>

<http://www.tesisenred.net/handle/10803/31794>

Morón, M. (2005). L'art del segle XX a l'escola. Recuperat de:
<http://www.marmoron.com/lartdelseglexxalescola/html/index.htm>

Morón, M. i París, G. (2013). Espacios de creaciónartística en la escuela. Arte y movimiento, 9, 53-63.

París, G. i Morón, M. (2019). Quan l'art entra a l'escola la creativitat surt per la finestra. Guix, 453. 41-45.

Pateti, Y. (2014). *Educación y Corporeidad: la despedagogización del cuerpo*. Armenia (Colombia): Editorial Kinesis.

Pérez Serrano, G. (1990). *Investigación-acción: aplicaciones al campo social y educativo*. Madrid: Dykinson

Rodríguez, M.A. (2016). Cuerpos del inconsciente: Sus paradigmas y escrituras. Málaga: Miguel Gómez.

Rogers, C. (1978). *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós Educador Contemporáneo.

Roldán, J.; Marín, R. (2012). *Metodologías artísticas de investigación en educación*. Archidona (Málaga): Aljibe.

Rota, J. (2015): *La intervención psicomotriz. De la práctica al concepto*, Barcelona: Octaedro.

Sanchez, J.; Llorca, M. (2008). *El rol del psicomotricista*. Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado, 62 (22,2), 35-60.

Saura, A. (2011). *Innovación educativa con TIC en educación artística, plástica y visual: líneas de investigación y estudios de casos*. Sevilla: MAD.

Vaca, M.; Varela, M.S. (2006). *¡Estoy dentro de mi cuerpo!* Cuadernos de Pedagogía, 353: 26- 28.

Wild, R. (2002). *Educar para ser. Vivencias de una escuela activa*. Barcelona: Herder.

*En la següent bibliografia més del 50% de les autores són dones

Programari

Campus Virtual MOODLE

Tractament de textos

Lector de pdfs

Power point o similar.

TEAMS